

RSK 001

Standard for forvaltningsrevisjon

Fastsatt av NKRFs styre dd. mm. åååå og gjort gjeldende som god kommunal revisjonsskikk for forvaltningsrevisjonsprosjekter med oppstart etter samme dato.

Innhold

Innhold	1
Innledning.....	2
Bestilling og problemstillinger	3
Revisjonsdialogen	4
Prosjektplan.....	5
Revisjonskriterier	5
Metode og data	5
Vurderinger og konklusjoner	6
Anbefalinger.....	6
Rapport	6
Dokumentasjon.....	7
Kvalitetssikring og system for kvalitetskontroll	8

Innledning

Denne standarden angir hva som er god kommunal revisjonsskikk i forvaltningsrevisjon, og består av grunnleggende prinsipper og revisjonshandlinger i forvaltningsrevisjon. Standarden fastsetter normer for planlegging, gjennomføring og rapportering av forvaltningsrevisjon i kommuner, fylkeskommuner og i (fylkes)kommunalt eide selskap. Rammene for denne standarden følger av lov om kommuner og fylkeskommuner kapittel 23 og 24 og forskrift om kontrollutvalg og revisjon.

Standarden baserer seg på internasjonale prinsipper og standarder fastsatt av International Organization of Supreme Audit Institutions (INTOSAI) og Institute of Internal Auditors (IIA).

Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak. Forvaltningsrevisjon skal ikke overprøve politiske prioriteringer som er foretatt av kommunens eller fylkeskommunens folkevalgte organer.

Oppdragsansvarlig revisor er ansvarlig for å påse at standardens krav er oppfylt.

Krav til revisor

1. Revisjonsenheten skal utpeke en oppdragsansvarlig revisor for hvert oppdrag i forvaltningsrevisjon.
2. Oppdragsansvarlig revisor må sørge for at forvaltningsrevisjonen gjennomføres med tilstrekkelig kunnskap om, og ferdigheter i relevante metoder, og med tilstrekkelig kunnskap om temaet som revisjonen omhandler.
3. Revisor skal være uavhengig og objektiv ved utførelsen av sine oppgaver. Vurdering av uavhengighet må dokumenteres for hver forvaltningsrevisjon. Uavhengighet må vurderes gjennom hele forvaltningsrevisjonen. Oppdragsansvarlig revisor skal sørge for at alle som utfører oppgaver i forvaltningsrevisjonen ivaretar kravet om uavhengighet.

Bestilling og problemstillinger

4. Revisor skal gjennomføre forvaltningsrevisjon i samsvar med kontrollutvalgets bestilling. Revisor skal forsikre seg om at kontrollutvalget og revisor har lik forståelse av oppdraget, og at rammene er tilstrekkelig klarlagt.
5. Revisor skal vurdere om kontrollutvalgets bestilling lar seg gjennomføre. Dersom revisor finner det påkrevd, må revisor avklare bestillingen med kontrollutvalget, eventuelt vurdere å si fra seg oppdraget.
6. Revisor skal utarbeide problemstillinger som er tilstrekkelig konkretisert og avgrenset til å kunne besvares. Problemstillingene må være egnet til å besvare kontrollutvalgets bestilling.

7. Dersom revisor ser behov for å endre problemstilling(ene) eller annet underveis i en slik grad at det har vesentlig betydning i forhold til bestillingen, skal dette avklares med kontrollutvalget.

Revisjonsdialogen

8. Revisor skal iverksette tiltak som er egnet til å sikre god dialog med revidert enhet, øvrige involverte og andre relevante aktører.
9. Ved forvaltningsrevisjon i kommunen skal revisor sende oppstartsbrev til kommunedirektøren så tidlig som mulig. Ved forvaltningsrevisjon i selskap skal revisor sende oppstartsbrev til selskapet så tidlig som mulig.
10. Det skal avholdes oppstartsmøte dersom det vurderes formålstjenlig for gjennomføringen av forvaltningsrevisjonen. På oppstartsmøtet bør det redegjøres for bakgrunn, problemstilling(er), revisjonskriterier, informasjonsbehov og gjennomføring av forvaltningsrevisjonen.
11. Revisor skal sende et utkast til rapport fra forvaltningsrevisjonen til uttalelse til kommunedirektøren eller kommune-/fylkesrådet. Revisor skal sende et utkast til rapport fra forvaltningsrevisjonen til uttalelse til det kommunale eller det fylkeskommunale foretaket, selskapet eller interkommunale selskapet som er gjenstand for forvaltningsrevisjon. Uttalelsen skal i sin helhet fremgå av rapporten.
12. Endelig rapport skal oversendes kontrollutvalget. Ved forvaltningsrevisjon i kommunen skal revisor sende kopi til kommunedirektøren. Ved forvaltningsrevisjon i selskap skal revisor sende kopi til selskapet.

Prosjektplan

13. Revisor skal utarbeide en skriftlig prosjektplan for hver forvaltningsrevisjon. Prosjektplanen skal redegjøre for problemstilling(er), revisjonskriterier eller grunnlaget for disse, og metodebruk.

Revisjonskriterier

14. Med utgangspunkt i problemstillingen(e) skal revisor utlede revisjonskriterier for hver forvaltningsrevisjon. Revisjonskriterier er de krav, normer og/eller standarder som forvaltningsrevisjonsobjektet skal revideres/vurderes i forhold til.
15. Revisjonskriteriene skal være utledet fra autoritative eller anerkjente kilder innenfor det reviderte området. Revisjonskriteriene bør drøftes med revidert enhet.
16. Revisjonskriteriene skal være relevante, konkrete og i samsvar med de kravene som gjelder for revidert enhet innenfor den aktuelle tidsperioden.

Metode og data

17. Revisor skal sikre at dataene er relevante (gyldige, valide) for problemstillingen. Datainnsamlingen skal gjennomføres på en måte som sikrer dataenes pålitelighet (reliabilitet). Metodevalg skal begrunnes og eventuelle svakheter i datamaterialet synliggjøres.
18. Revisor skal innhente data i tilstrekkelig omfang til å kunne gjøre vurderinger og svare på problemstillingen(e).

19. Data som brukes i rapporten og som er fremkommet muntlig, skal nedtegnes og bekreftes av kilden.
20. Data som inneholder personopplysninger, skal behandles i tråd med kravene i personopplysningsloven.

Vurderinger og konklusjoner

21. Revisor skal vurdere innsamlede data opp mot revisjonskriteriene.
22. Revisors vurderinger skal være objektive og logiske.
23. Revisor skal konkludere på problemstillingen(e). Dersom revisor finner vesentlige avvik, skal dette komme tydelig til uttrykk i rapporten.

Anbefalinger

24. Revisor skal gi anbefalinger når det er hensiktsmessig med bakgrunn i data, vurdering(er) og konklusjon(er). Revisor skal ikke anbefale detaljerte løsninger.

Rapport

25. Det skal skrives rapport fra hver gjennomførte forvaltningsrevisjon. Rapporten bør utformes så leservennlig som mulig.
26. Rapporten skal inneholde:
 - sammendrag eller hovedbudskap
 - informasjon om bestillingen

- problemstilling(er)
- valg av metode(r) og vurdering av datagrunnlag
- revisjonskriterier
- presentasjon av data
- vurderinger
- konklusjon
- eventuelle anbefalinger
- oversikt over sentrale dokumenter og litteratur
- uttalelse fra kommunedirektøren/selskapet

27. Rapporten skal vise sammenheng mellom problemstillinger, revisjonskriterier, innsamlede data, vurderinger, konklusjoner og eventuelle anbefalinger.

28. Rapporten skal beskrive praksis eller tilstand i et omfang som i tilstrekkelig grad underbygger revisors vurderinger og konklusjoner.

29. Det skal gå klart fram hva som er presentasjon av data, og hva som er revisors vurderinger.

Dokumentasjon

30. Forvaltningsrevisjon skal dokumenteres på en måte som er tilstrekkelig til å gi en totalforståelse av utførelsen av prosjektet, og til å underbygge revisors vurderinger og konklusjoner.

31. Forhold som tilsier at det kan foreligge misligheter eller brudd på andre bestemmelser enn de som inngår i kontrollen, skal dokumenteres særskilt med angivelse av hva revisor har foretatt seg.

32. Dokumentasjon skal oppbevares i 10 år. Det må vurderes om dokumentasjon også må oppbevares utover 10 år etter bestemmelsene i arkivlov/-forskrift. For øvrig anbefales det å følge kravene i ISA 230 *Revisjonsdokumentasjon* så langt de passer.

Kvalitetssikring og system for kvalitetskontroll

33. Utførelse av forvaltningsrevisjon skal kvalitetssikres. Kvalitetssikringen skal dokumenteres.
34. Kvalitetssikringen skal sikre at undersøkelsen og rapporten har nødvendig faglig og metodisk kvalitet. Videre må det sikres at det er sammenheng mellom bestilling, problemstillinger, revisjonskriterier, innsamlede data, vurderinger, konklusjoner og eventuelle anbefalinger.
35. Revisjonsenheten skal dokumentere et system for kvalitetskontroll, jf. ISQC 1.